

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3061/2017. (III. 31.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 112. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint a jogszabály alkalmazásának kizárására irányuló bírói kezdeményezéseket elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírója a 2017. január 9. napján kelt 17.K.27.504/2016/8. sorszámú végzésével az előtte folyamatban lévő per tárgyalását felfüggesztette és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. §-a alapján bírói kezdeményezéssel fordult az Alkotmánybírósághoz, kezdeményezve a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 112. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását, valamint a jogszabály alkalmazásának kizárását a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben.
- [2] A bíróság előtt hallgatói jogviszony megszüntetése tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálatával kapcsolatban van per folyamatban. A per felperese és a Széchenyi István Egyetem Felnőttképzési Központ 2005. szeptember 1. napján felnőttképzési szerződést kötött, amely alapján a felperes felvételt nyert az egyetem jogász szakára. A képzés kezdete ugyanezen nap. A Széchenyi István Egyetem Felnőttképzési Központ 2016. augusztus 31-én hozott FK-2016/02078. számú határozatával, a felperes hallgatói jogviszonyát hivatkozva a támadott rendelkezésre, 2016. augusztus 31-i dátummal törléssel megszüntette. A felperes fellebbezése nyomán eljáró Széchenyi István Egyetem Rektora a 2016. október 11-én hozott FK-2016/02078/3. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta és nem engedélyezte a hallgatói jogviszony helyreállítását. A felperes ezt követően kezdeményezte keresetében a másodfokú határozat elsőfokú határozatra is kiterjedő hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését. Kérte továbbá, hogy a bíróság függeszse fel eljárását és kezdeményezze az Alkotmánybíróság eljárását.
- [3] A támadott rendelkezés a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény alapján megkezdett képzések befejezését 2016. szeptember 1-jéig teszi lehetővé változatlan feltételek mellett, és elrendeli azon hallgatók jogviszonyának megszüntetését, akik e határidőig nem szerzik meg a végbizonyítványt. Az indítványozó bíró szerint a támadott rendelkezés a visszaható hatály tilalmába ütközik, ugyanis a hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell. Álláspontja szerint a jogbiztonság elve megköveteli, hogy az a hallgató, akinek hallgatói jogviszonya az e jogviszonyra kötelezően alkalmazandó olyan jogi szabályozás (a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény) mellett jött létre, mely a jogviszony törvény erejénél fogva történő megszűnését, azaz az egyetemi tanulmányok elvégzésének időtartamát, legkésőbbi időpontját, annak jogkövetkezményeit nem szabályozta, utóbb se határozzon meg ezzel kapcsolatos követelményeket. A visszamenőleges hatályú jogi szabályozás tilalmába ütközik, ha a jogalkotó egy korábban létrejött jogviszonyba visszamenőlegesen oly módon avatkozik be, hogy *quasi* szankciós jelleggel megszünteti egy hallgató jogviszonyát, ha az előírt tanulmányi követelményeket (végbizonyítvány megszerzése) meghatározott időpontig nem teljesíti. A felperes hallgatói jogviszonyát 2005. szeptember 1-jén abban a tudatban létesítette, hogy a végbizonyítványt bármikor megszerezheti, az nincs meghatározott határidőhöz kötve. Az Nftv. új szabályozása nem volt kiszámítható, így arra a felperes nem készülhetett fel a tanulmányainak kezdetekor.
- [4] Az Alkotmánybíróság beszerezte az igazságügyi miniszter és az emberi erőforrások miniszterének álláspontját. Az igazságügyi miniszter – az Emberi Erőforrások Minisztériumának szakmai álláspontjára tekintettel kialakított – állásfoglalása szerint az állam mérlegelési jogköre alapján a művelődéshez való jog minél teljesebb körű

érvényesítése érdekében rendszeresen felülvizsgálja a felsőoktatás szabályozási környezetét. A felsőoktatásról szóló 2005. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Fot.) és az Nftv. következtetések abban, hogy a hallgatói jogviszonyban biztosított jogok rendeltetésszerű gyakorlása a képzési követelmények teljesítésével és határozott időn belüli befejezésével jár. Ezzel a ténnyel a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény hatálya alatt tanulmányaikat megkezdő hallgatóknak törvényben szabályozott véghatáridő hiányában is tudatában kellett lenniük. Az Nftv. 112. §-a a jövőre vonatkozóan meghatározott időpontra vetítve állapít meg véghatáridőt a tanulmányok lezárására, így e követelmény nem visszaható hatállyal állapít meg kötelezettséget. A jogbiztonság elve megköveteli a hatályukat veszített, de az átmeneti rendelkezések folytán alkalmazandó jogszabályok fokozatos kivezetését. Az ilyen jogviszonyok hosszú távú fenntartása ugyanis megnehezíti a jogrendszer átláthatóságát, és bizonytalanságot idézhet elő a jogalkalmazásban. Jelen esetben több mint egy évtizede hatályát veszített jogszabály alapján fennálló jogviszonyokat zárt le a törvény. A hallgatói jogviszony általában vett célja, rendeltetése korszerű ismeret és az azt igazoló oklevél megszerzése. A hosszú ideje hatályát veszített képzési szabályok szerint fennálló hallgatói jogviszonyok esetében a korszerű és hatékony tudás-átadás lehetősége jelentősen korlátozott, jelentős változások következhetnek be az egyes tantárgyak elsajátításának időpontja és az oklevél megszerzésének időpontja között. A megállapított véghatáridő különösen méltányos, mivel az érintett hallgatók legalább 11 évvel a megadott időpont előtt kezdték meg a tanulmányaikat. A támadott szabály pedig nem zárja el az érintett hallgatót a felsőoktatásban való részvételtől. Újra hallgatói jogviszonyt létesíthet, és lehetősége van a korábban teljesített tanulmányok elismertetésére és tanulmányainak folytatására.

- [5] Az Emberi Erőforrások Minisztériuma oktatásért felelős államtitkárának állásfoglalása szerint az Nftv. 112. § (1) bekezdése két félév felkészülési időt biztosított a tanulmányok befejezéséhez, végbizonyítvány megszerzéséhez. A felkészülési idő a hallgatói jogok rendeltetésszerű gyakorlása esetén – egyéni hallgatói képességtől, helyzettől függően – alkalmas a végbizonyítvány megszerzésére, vagy az újabb rendszerű képzésre való áttérésre. A 2005-től kezdődő, 2015 szeptemberéig terjedő 20 féléves időszak az átlagos tanulmányi előrehaladást – 300 kredit, 10 féléves, 5 éves képzés esetén, 30 kredit/félévet feltételezve – meghaladja a 2005 szeptemberében megkezdett tanulmányok időigényét. Ez még abban az esetben is több mint elegendő lenne a tanulmányok befejezésére, ha a hallgató valamennyi, a hallgatói jogviszony szüneteltetésére vonatkozó lehetőségét maradéktalanul kimerítette volna, illetve a szüneteltetés lehetőségét a Fot., illetve az Nftv. a folyamatos képzés követelményeinek előírásával nem zárta volna ki. A hallgató emellett nem élt az Nftv. 42. § (1) bekezdés b) pontjában biztosított, a más képzésre vonatkozó átvételi jogosultsággal, amelyet – a felvételi vizsga teljesítése nélkül – a törvény a hallgatói jogviszonyban állók számára biztosít.

II.

- [6] 1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezése:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

- [7] 2. Nftv. kifogásolt rendelkezése:

„112. § (1) A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1993. évi felsőoktatási törvény) alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonyítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Azok a volt hallgatók, akik 2016. szeptember 1-jéig végbizonyítványt szereztek, 2018. szeptember 1-jéig tehetnek záróvizsgát. Az e törvénynek az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított 112. § (5a) bekezdése hatálya alá tartozó volt hallgatókra e bekezdés szabályait alkalmazni kell, a 112 § (5a) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények által hozott döntéseket e bekezdésre tekintettel a volt hallgatók javára 2016. február 15-ig módosítani kell.”

III.

- [8] A bírói kezdeményezés nem megalapozott.
- [9] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a beadvány megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bírói kezdeményezés az Abtv. 25. §-ában, valamint az 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben előírt, az Alkotmánybíróság 3058/2015. (III. 31.) AB végzésében értelmezett feltételeknek megfelel, mivel az eljárásban alkalmazni kell a támadott normát, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány határozott kérelmet tartalmaz, pontosan és egyértelműen megjelöli ugyanis az indítvány indokait, a támadott jogszabályi rendelkezést, illetve az Alaptörvény megsértett rendelkezését. Az indítvány egyszersmind megindokolja, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, továbbá kifejezett kérelmet tartalmaz a támadott jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazása tilalmának kimondására.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróság először a visszaható hatályú jogalkotás tilalmára vonatkozó joggyakorlatát tekintette át. A jogállamiság egyik legfontosabb alkotóeleme a jogbiztonság, amely – többek között – megköveteli, hogy a jogalanyoknak tényleges lehetőségük legyen arra, hogy magatartásukat a jog előírásaihoz tudják igazítani, ennek érdekében pedig a jogszabályok a kihirdetésüket megelőző időre nézve ne állapítsanak meg kötelezettséget, illetőleg valamely magatartást visszamenőleges hatállyal ne minősítsenek jogellenesnek [lásd pl. 3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]].
- [11] Ahogyan arra az indítványozó bíró is utalt, valamely jogszabályi rendelkezés nem kizárólag akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem bizonyos esetekben akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály a jogalanyra nézve a korábbi szabályozásnál hátrányosabb helyzetet okozó rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell [3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [88]; 10/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [15]; 16/2014. (V. 22.) AB határozat, Indokolás [32]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106]; 3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [23]]. Különbséget kell tenni ugyanakkor aközött, hogy már lezárt, teljesedésbe ment jogviszonyokra, vagy még folyamatban lévőkre vonatkozik a kötelezettséget megállapító, magatartást jogellenessé nyilvánító szabályozás. A visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma ugyanis nem értelmezhető akként, hogy a fennálló tartós, határozatlan időtartamú jogviszonyok a jövőre nézve semmilyen esetben sem alakíthatók át, vagy változtathatók meg. Ha a jogviszonyok tartalmának megváltoztatása következtében az Alaptörvény valamely más rendelkezése, vagy valamely alapvető jog nem szenved sérelmet, pusztán a jogállamisági klauzula alapján az alkotmányellenesség nem állapítható meg [3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [60], 3209/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [25]]. Az igazságügyi miniszter, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumának álláspontja tehát az Alkotmánybíróság gyakorlatát tükrözi.
- [12] Az Alkotmánybíróság többször kifejtett álláspontja szerint valamely új szabályozás kiterjedhet a múltban keletkezett jogviszonyokra is, azonban e jogviszonyokból származó jogokat-kötelezettségeket csak a hatálybalépés utáni időtől érintheti, ezt akár súlyosbító értelemben is [30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [106], 3208/2013. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [58]–[60]]. Következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata abban is, hogy önmagában az, hogy a jogalanyok másként cselekedtek volna, ha előre láthatták volna, hogy a jogszabály miként módosul, nem nyújt lehetőséget a jogbiztonság követelményére alapozva alaptörvény-ellenesség megállapítására. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmának ilyen kiterjesztő értelmezése alkotmányjogi alapon nem indokolható. Az egyes szabályok módosítása lehetőségének időbeli korlátozását, illetőleg mindezek garanciáit a jogalkotónak kell kimunkálnia, erre az Alkotmánybíróságnak nincs felhatalmazása [37/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [19]].
- [13] A jogalkotó fennálló, tartós jogviszonyokba való beavatkozásának ugyanakkor korlátot szabhat a jogbiztonsághoz kapcsolódó bizalomvédelem követelménye. A bizalomvédelem egy jogszabály változatlan fennmaradásá-

hoz (hatályban maradásához) fűzött megalapozott, a jog által védett várakozás. Az Alkotmánybíróság esetről esetre mérlegeli, hogy hol húzódik a határ a jogalkotó szabadsága és a címzeteknek a jogi szabályozás állandóságához, kiszámíthatóságához fűződő érdeke között, vizsgálva, hogy a jogi szabályozás változása következtében a jogalanyokat ért hátrány indokolja-e a jogbiztonság sérelme alapján az alaptörvény-ellenesség megállapítását. A meghatározott jogviszonyból eredő jogok jövőre szóló megszüntetése kapcsán ennek megfelelően az Alkotmánybíróság figyelembe vette többek között azt a körülményt, hogy a fennálló jogi helyzet viszonylagos változatlanóságában a felek bizakodhattak-e vagy sem {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [71]}, illetve a szabályozás változatlanúsága ésszerűen elvárható volt-e {26/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [154]}. Arra is tekintettel volt továbbá, hogy a bizalomvédelem a jogbiztonság részét képező kellő felkészülési idő követelményének a már meglévő jogosultságokra történő vonatkoztatása, meglévő jogosultság hiányában pedig az Alkotmánybíróság csak a norma megismeréséhez szükséges időt kérheti számon a jogalkotáson {40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [29]}.

- [14] 3. Mindezekre tekintettel az Nftv. támadott rendelkezését illetően a következő körülményeknek van jelentősége. A rendelkezést az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CCXXXI. törvény 78. § (1) bekezdése 2015. szeptember 1-jei hatállyal emelte be az Nftv.-be (az oktatás szabályozására vonatkozó 2015. évi CCVI. törvény 39. §-a pedig 2016. január 1-jei hatállyal kiegészítette azt), a végbizonyítvány megszerzésére vonatkozó kötelezettségnek 2016. szeptember 1-jei határt szabva. A rendelkezés a hatálybalépését megelőző időre vonatkozóan magatartást nem nyilvánít jogellenessé, kötelezettséget nem a múltbéli cselekményekhez, bekövetkezett tényekhez kapcsolódóan keletkeztet. A jogviszony megszüntetésének kötelezettségét nem ahhoz köti, hogy a konkrét esettel érintett hallgató 2005. szeptember 1-je és 2016. szeptember 1-je között eltöltött 20 aktív félév során nem teljesítette a végbizonyítvány megszerzésének minden feltételét, hanem ahhoz, hogy a jogszabályi rendelkezés hatálybalépését követő időszakban nem tett e feltételnek eleget. Ezért a jogviszony jellegét, célját illetően azt kellett megvizsgálnia az Alkotmánybíróságnak, hogy a tartós, folyamatban lévő jogviszonyba jövőre nézve történt beavatkozás összhangban van-e az Alaptörvénnyel.
- [15] A hallgatói jogviszony a képzést nyújtó felsőoktatási intézmény és a hallgató között jön létre, tartalma, célja az, hogy a hallgató meghatározott végzettséget szerezzen. A felsőfokú oktatásban való részvétel az Alaptörvény XI. cikkében rögzített művelődéshez való jogból következik, ugyanakkor e jog gyakorlása feltételekhez kötött, erre utal a XI. cikk (2) bekezdése is, amikor kimondja, hogy a felsőfokú oktatás képességei alapján hozzáférhető mindenki számára, vagyis csak meghatározott feltételeknek való megfelelés mellett vehet részt valaki a felsőfokú oktatásban. A hallgató és a felsőoktatási intézmény közötti jogviszonyban hangsúlyos az állam szabályozó szerepe, a felek nem alakíthatják szabadon a jogviszony egyes elemeit, azokat az állami impérium befolyásolja. A jogviszony a hallgatónak nem biztosít jogot ahhoz, hogy a felsőoktatási intézményben korlátlan időtartamban folytasson tanulmányokat. A tanulmányok folytatása eszköz, a végzettség megszerzése érdekében. Az e cél eléréséhez kapcsolódó feltételrendszert és tevékenységeket (pl. a képzési célhoz kapcsolódó képesítési követelmények, ismeretellenőrzési formák, illetve tanterv) a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályok, illetve az egyetemi autonómia körébe utalt szabályozási területek határozzák meg. Mindezzel összhangban áll az is, hogy a végbizonyítvány azt igazolja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeknek mindenben eleget tett [a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 124/E. § x) pont, Nftv. 108. § 47. pont].
- [16] E jogviszonyban tehát a hallgatónak nemcsak jogosultságai vannak a tanszabadságból fakadóan a képzésben való részvételre, hanem azzal kötelezettségek is együtt járnak, melyeket teljesítenie kell. Nem helytálló tehát az a hivatkozás, hogy a jogviszony létesítésekor a hallgató nem láthatta előre, hogy a jogalkotó valamely időbeli feltételt fog meghatározni és emiatt nem folytathat korlátlan ideig tanulmányokat, a jogviszonyt lezáró cél a korábbi szabályok alapján is azonos volt. Ennek alapján elsődlegesen a mintatanterv szerint kellett a képzést folytatnia, melytől ugyan eltérhetett a rendelkezésére álló eszközökkel (passzív félév bejelentése, szabad vagy ismételt tárgyfelvétel stb.), ezáltal meghosszabbítva tanulmányai idejét, de mindezt a jogviszony célja, a végzettség megszerzése érdekében tehette meg. Mindezzel összhangban áll, hogy a felsőoktatási intézmények törvény felhatalmazása alapján a tanulmányi- és vizsgaszabályzataikban pontosan meghatározták, hogy milyen tanulmányi kötelezettségek elmulasztása vezethet a jogviszony egyoldalú, a felsőoktatási intézmény általi megszüntetéséhez.

- [17] 4. Az Nftv. – a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvényhez képest – ezen a területen változást hozott, a jogalkotó ugyanis az 59. §-ban több megszűnési okot is meghatározott, vagyis minimumkövetelményeket állapított meg, de emellett megmaradt a kari tanulmányi- és vizsgaszabályzat általi további feltételrendszer meghatározásának lehetősége is. E megszűnési okokat bővítette ki az Nftv. módosítása. Az, hogy korábban konkrétan ilyen feltétel nem szerepelt sem a törvényi, sem az egyetemi rendelkezések között, nem jelenti azt, hogy a jogviszony egyszer meghatározott szabályai, az egyszer kialakított feltételrendszer soha többet nem módosítható, a jogalkotó ne avatkozhatna be, ne vonhatná magához a jogviszony megszűnésének akár teljes körű szabályozását is. Ilyen jellegű korlátozás sem az Alaptörvényből, sem a felsőoktatási hallgatói jogviszony jellegeből nem fakad. A fentiekből következően továbbá a jogviszony megszűnése feltételei változatlanságában sem lehetett bizakodni. Az indítvány mindezeket túl nem tartalmazott arra vonatkozóan érvelést, hogy a jogalkotó által a végbizonyítvány megszerzéséhez 2016. január 1-jétől kezdődő hatállyal meghatározott határidő, vagyis a hiányzó vizsgák teljesítésére és a végbizonyítvány kiadására nyitva álló nyolc hónapos időtartam észszerűtlen feltétel lett volna. Az igazságügyi miniszter, valamint az Emberi Erőforrások Minisztériumának álláspontja viszont a feltétel észszerűsége mellett alapos érveket tartalmaz.
- [18] Mindezeket túl az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra is, hogy a jogviszony megszűnése nem képezi akadályát annak, hogy a hallgató ismételt beiratkozással teljesítse a diploma megszerzésének feltételeit, az Nftv. meghatározott feltételek mellett [49. § (5)–(6) bekezdés] lehetőséget nyújt a korábban teljesített tárgyak elismeretetésére is. Ha tehát a korábban teljesített tanulmányi kötelezettségei valóban alkalmasak a végzettség megszerzésére, akkor az Nftv. támadott rendelkezése semmilyen hátrányt nem okoz. Ha viszont a korábban megszerzett rész-teljesítések egy újabb hallgatói jogviszonyban már nem lennének elismerhetők, akkor azok alapján nem lehetne a kívánt végzettséget megszerezni. Ebben az esetben az Nftv. támadott rendelkezése csak a nyilvánvaló tény, a végzettség megszerzése megghiúsulásának jogkövetkezményét, a hallgatói jogviszony megszűnését állapítja meg.
- [19] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Nftv. 112. § (1) bekezdése nem ütközik a visszamenőleges hatály tilalmába, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint a bírói kezdeményezés elutasításáról döntött.

Budapest, 2017. március 21.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/200/2017.

